

Gezien, gehoord, begrepen en geholpen worden in speltherapie ook als verbeeldend spel nog niet mogelijk is

Affectregulerende speltherapie,
drie fasen in de behandeling van Dylan

Door Lenette Raaijmakers,
Annette Nolen, Saskia de Lang
en Carlijn Pieper

Affectregulerende Vaktherapie (ArVT) is een ontwikkelingsgerichte en ervaringsgerichte behandeling voor kinderen die affectregulatievaardigheden missen. Kinderen die veelal voor vaktherapie worden aangemeld omdat ze in hun ontwikkeling zijn gestagneerd, gedragsproblemen laten zien en thuis of op school vastlopen. De vaktherapeut probeert het gedrag van het kind te begrijpen en is in de ArVT gericht op de onderliggende affecten: de gevoelens, behoeften en sensaties van het kind.

In 2020 is het Affectregulerende Vaktherapie Basisboek* uitgekomen. Vanuit speltherapie hebben we een casus geschreven die is opgenomen in dit boek. Op dit moment zijn we als schrijfgroep bezig met het ontwikkelen van de CPMO-Module Affectregulerende Vaktherapie Spel voor kinderen met problematische gehechtheid**. Dit artikel geeft een inkijkje hoe we als speltherapeuten ArVT kunnen inzetten.

*Dit artikel is gebaseerd op teksten uit het Basisboek Affectregulerende Vaktherapie (2020) van Leanne Nieuwenhuis, Corine Smelt, Sanne van der Vlugt, Wijnje van der Ende en Patricia Vos; en op de casus (zie hoofdstuk 5 in dit boek) en matrix door de ArVT-schrijfgroep van speltherapeuten: Lenette Raaijmakers, Annette Nolen, Carlijn Pieper, Marjo Heijmerikx en Saskia de Lang.

**De Module 'Affectregulerende Vaktherapie Spel, ter vermindering van gedragsproblemen en emotionele problemen bij kinderen van 4 t/m 12 jaar met problematische gehechtheid' is in ontwikkeling. Voor de Modules Affectregulerende Vaktherapie (drama, dans, muziek en beeldend), zie: www.databank.vaktherapie.nl.

Wil je meer weten over het FVB kennisnetwerk ArVT, over de trainingen, intervisie of onderzoek, kijk dan op: www.affectregulerendevaktherapie.nl en www.groenkader.nl.

Behoeftes, gevoelens en sensaties

Als kind heb je allerlei behoeftes en ervaar je positieve en negatieve gevoelens. Het in goede banen kunnen leiden van al die sensaties noemen we affectregulatie. Affectregulatie maakt het mogelijk om je gedrag soepel te kunnen aanpassen aan de omstandigheden en de omgeving. Affectregulerend vermogen ontwikkelt zich in een gezonde relatie tussen ouder en kind, stapsgewijs vanaf de babytijd, via voortdurende interactieve regulatie. (Nieuwenhuis e.a., 2020; Vliegen & Verhaest, 2020)

Het missen van affectregulatie

Voor een kind dat vroeg in zijn ontwikkeling belangrijke regulerende ervaringen en relaties mist - door factoren vanuit kind, ouders en/of omgeving - is het moeilijk affectregulatievaardigheden te ontwikkelen. Kinderen die affectregulatievaardigheden missen, worden vaak voor behandeling aangemeld met uiteenlopende gedragsproblemen. Ze hebben nog weinig besef van andermans gevoe-

lens en kunnen zonder afstemmen plots tot actie overgaan. Vaak zijn ze fysiek gespannen en hyperalert. Kenmerkend is dat ze zich moeilijk laten sturen, begrenzen of helpen, een gebrek aan basisvertrouwen hebben, vluchtig, onrustig of juist passief reageren, beperkt tot exploratie komen, hun aandacht nog onvoldoende kunnen richten en moeite hebben met het aanvoelen en aangeven wat fijn is of niet.

'Kinderen met affectregulatieproblemen kunnen niet denken of praten over hun gedrag. Zij kunnen niet herkennen en verwoorden wat zij voelen of doen, niet begrijpen waar bepaald gedrag vandaan komt of oefenen met ander gedrag. Het mentale proces dat hiervoor nodig is, is bij deze kinderen niet tot ontwikkeling gekomen of verstoord verlopen (Smeets, 2003)' (uit: Nieuwenhuis e.a., 2020, p.17)

Op school en thuis wordt verwacht dat het kind net als leeftijdsgenootjes kan samenspelen en woorden kan geven aan gedachten en gevoelens. Dat is echter te veel gevraagd. Deze kinderen kunnen zichzelf nog niet reguleren. Het lukt hen nog niet om zichzelf te kalmeren bij emotie, enthousiasme, frustratie, verlies of teleurstelling. Bovendien laten zich ook moeilijk reguleren door een ander. Dit maakt de opvoeding ingewikkeld en het vinden van een ingang voor behandeling complex. Deze kinderen zijn kwetsbaar voor het ontwikkelen van

'aandachtsregulatiefase' en de 'affect-regulatiefase'. De doelen, de houding en interventies van de therapeut veranderen gedurende de verschillende fasen, aansluitend bij wat een kind in zijn ontwikkeling nodig heeft. Ook wordt met opvoeders samengewerkt aan dit groeibevorderende kader.

Werkzame factoren

De therapeut zet in alle behandelfasen van de ArVT een combinatie van drie interventietechnieken in: 'het vaktherapeutisch middel' (spel), 'interactieve regulatie' en 'mentaliseren bevorderen'.

In spel kan een kind positieve ervaringen opdoen 'in het moment'. Spel is handelingsgericht en ervaringsgericht. De speltherapeut heeft met ArVT de beschikking over negen 'regelfuncties' die methodisch ingezet kunnen worden in het spel, waaronder het bieden van meer of minder uitdaging, structuur, of fysiek-zintuiglijke ervaringen en het meer of minder stimuleren om te differentiëren of betekenis te geven. Door middel van non-verbale afstemming, het 'spiegelen' en 'matchen', zoekt de therapeut de speelse dialoog met het kind. In de opbouw naar meer zelfregulatie biedt de therapeut het kind eerst vooral externe regulatie en vervolgens meer co-regulatie. Interactief spel vormt samen met de mentaliseren-bevorderende houding van de speltherapeut de basis waar-

psychopathologie. Voor hen is affect-regulerende vaktherapie ontwikkeld.

Spel en de therapeutische relatie inzetten

In de praktijk blijkt dat een verbale, inzichtgevende of oefengerichte behandelaanpak vaak niet aansluit als therapie voor deze kinderen. Ook de inzet van verbeeldend spel is voor hen soms nog niet mogelijk. De speltherapeut heeft echter de mogelijkheid om zowel het brede scala aan moge-

lijkheden in spel, als de therapeutische houding en relatie, in te zetten in de behandeling. Interactief spel en de speelse therapeutische relatie zijn belangrijke werkzame factoren om regulatievaardigheden alsnog te bevorderen en daarmee de ontwikkeling van het kind te stimuleren.

Ontwikkelingsgerichte aanpak

De ArVT-behandeling bestaat uit drie fasen: de 'spanningsregulatiefase', de

mee een gestagneerd affectregulatieproces opnieuw in ontwikkeling kan komen. Het spel wordt zo de basis om stapje voor stapje het denken en praten over gevoelens, gedachten en gedrag te stimuleren. Door de afgestemde houding en interventies van de therapeut kan het kind zich gezien, gehoord en begrepen voelen.

Een casus

Dylan is een jongen van 8 jaar als hij wordt aangemeld voor speltherapie. De eerste drie levensjaren woonde Dylan bij zijn licht verstandelijk beperkte ouders. Na enkele geweldsincidenten in het gezin, namen grootouders de zorg voor Dylan op zich. Toen Dylan 6 jaar oud was, overleed zijn opa. Het drukke gedrag en de driftbuien van Dylan namen daarna zodanig toe, dat oma de zorg voor Dylan niet langer aankon. Op 7-jarige leeftijd kwam hij in een pleeggezin, waar hij nu een jaar woont. Zijn gedrag is daar zeer wisselend. Dylan is onrustig en impulsief. Hij verzet zich vaak tegen zijn pleegouders, maar kan ook heel behulpzaam zijn. In zijn driftbuien slaat en schopt hij, maakt hij dingen kapot. Soms loopt hij van huis weg. Als Dylan bang is, verstopt hij zich. Hulp of troost accepteren en praten over gevoelens lukt hem niet. De overgang van huis naar school verloopt elke dag moeizaam.

De werkwijze van de speltherapeut in de gefaseerde behandeling van Dylan

Spanningsregulatiefase

De eerste behandelfase is gericht op spanningsregulatie en het ontwikkelen van voldoende vertrouwen. De speltherapeut let in deze fase vooral op non-verbale signalen van Dylan. Ze kijkt in het vrije spel waar zijn interesse naar uit gaat. Ze probeert te begrijpen wat Dylan bedoelt en hoe hij zich veilig en ontspannen kan voelen ('*mentaliseren over het kind*'), zodat hij aanwezig kan zijn in de spelkamer en zich open kan stellen voor nieuwe ervaringen ('*epistemic trust*'). De speltherapeut reageert sensitief-responsief, empathisch en speels. Haar basishouding is kalm, congruent, acceptierend en beschikbaar, zodat Dylan ervaart dat hij gezien wordt en er onvoorwaardelijk mag zijn.

De speltherapeut maakt gebruik van de interactie in het spel, ze reageert op de initiatieven van Dylan. Ze sluit met haar houding en bewegingen aan bij zijn acties ('*spiegelen en matchen*'). Ze herhaalt handelingen met dezelfde intensiteit en voegt daar geleidelijk kleine speelse initiatieven aan toe, zoals ritmes of tempovertraging. De uitdaging wordt in deze fase zo laag mogelijk gehouden. De speltherapeut beschermt Dylan tegen frustraties die de spanning zouden kunnen laten oplopen, zij neemt de verantwoordelijkheid ('*externe regulatie*').

Dylan grist een aantal dierfiguren uit de kast en rent opgewonden naar de zandtafel. Hij gooit de dieren in het zand en rent terug naar de kast om meer dieren te pakken en gooit ze hard en ongericht in het zand. De speltherapeut merkt dat de spanning

bij Dylan oploopt. Ze benoemt welke dieren Dylan pakt en loopt met hem mee naar de zandtafel. Daar gaat zij rustig zitten. Dan begrenst ze zijn onrust door ordenend en uitlokkend voorbeeldspel. Zij zet de dieren recht op naast elkaar in het zand en laat dan een olifant door het zand lopen waarbij ze ritmisch zachte staggeluiden maakt: 'Pom, pom, pom, pom'. Dylan pakt al snel de olifant uit de hand van de speltherapeut en laat deze ook door het zand stappen. De speltherapeut zet het maken van staggeluiden voort in het ritme waarin Dylan de olifant beweegt.

Dylan scheidt met zijn handen in het zand en kijkt intussen onrustig zoekend rond. De speltherapeut scheidt zand met haar handen op dezelfde manier als Dylan en verwoordt dat Dylan kijkt wat er allemaal in de kamer is. Dylan pakt weer een hand met zand en strooit dit wild over de olifant. De speltherapeut benoemt feitelijk, op een accepterende manier wat zij ziet dat hij doet: "je strooit zand over de olifant". Dylan blijft een tijdje doorgaan met het strooien van zand. Hij reageert niet merkbaar. De speltherapeut begrijpt dat de spanning hiervoor nog te hoog is bij Dylan. Ze doet mee met het strooien van het zand, eerst in het tempo van Dylan en daarna in een steeds rustiger tempo. Dylans tempo vertraagt hierdoor en zijn lichaam komt tot rust. De speltherapeut blijft

meedoen met zijn spelhandelingen en spiegelt zowel de gezichtsuitdrukkingen, geluiden als de lichaamshouding van Dylan. Als Dylan een diepe ontspannende zucht slaakt, zucht zij met hem mee.

In de vijfde sessie vraagt Dylan of er ook water in de zandtafel mag. De speltherapeut faciliteert dit, ze pakt een bak en vult deze met water. Dylan wil de waterbak naar de zandtafel dragen. De speltherapeut schat in dat het Dylan nog niet gaat lukken zonder veel knoeien. In deze fase wil de speltherapeut voorkomen dat er een frustratiemoment ontstaat waardoor de spanning bij Dylan kan stijgen. Zij trekt daarom de verantwoordelijkheid naar zichzelf toe en zegt dat zij het water naar de zandtafel draagt en dat hij mag aanwijzen waar de waterbak in het zand komt te staan. Dylan accepteert deze sturing: 'Okay'. Hij reageert ook steeds vaker op het verwoorden van wat hij doet: hij zegt iets terug of kijkt van het spel op naar de speltherapeut die naar hem lacht en er verschijnt een glimlach op zijn gezicht.

Na vijf sessies zijn Dylans lichaamshouding en mimiek ontspannen. Zijn onrust is afgenomen. Hij kan zich openstellen voor inbreng (steun, sturing, begrenzing) van de speltherapeut en komt tot spelen. Dylan voelt zich op zijn gemak in de spelkamer.

Aandachtsregulatiefase

In de tweede behandelfase ligt de nadruk op het opdoen en waarnemen van fysieke en zintuiglijke ervaringen. In het interactieve spel, door het 'samen doen' en gedeelde aandacht, helpt de speltherapeut Dylan bij zijn ervaringen ('co-regulatie'). De speltherapeut doet zelf mee, ze verwoordt en bekrachtigt sensitief-responsief wat Dylan ziet, hoort, ruikt en voelt ('mentaliseren bevorderen, meer met het kind'). Ze heeft een houding die 'not knowing' wordt genoemd, waarbij samen onderzoeken centraal staat.

**Het bijzondere van interactief spel
De speltherapeut kan zowel de
therapeutische houding en relatie,
als het brede scala aan mogelijkheden
in spel inzetten om stap
voor stap de ontwikkeling van
affectregulatie te bevorderen.**

Er ontstaat gedeeld plezier. De therapeut steunt Dylan om zijn aandacht te richten en verlengen. Spelervaringen worden versterkt door herhaling. De nadruk ligt op de beleving van wat er gebeurt. De speltherapeut stimuleert Dylan te uiten wat hij als fijn of niet fijn ervaart. Op deze manier helpt ze hem differentiëren.

Dylan speelt met de dieren in de zand-

tafel en wil daarbij ook water gebruiken. De speltherapeut gaat samen met Dylan naar de kraan om een bak met water te vullen. Zij bedient de kraan, richt de aandacht van Dylan op de temperatuur van het water en vraagt aan hem of hij het water kouder of warmer wil. Samen voelen ze onder de kraan tot het water precies de temperatuur heeft die Dylan prettig vindt. De speltherapeut kijkt Dylan daarbij vragend aan, tot ze aan zijn gezicht ziet dat hij het fijn vindt. 'Lekker zo?' vraagt ze. Dylan knikt bevestigend.

Dylan strooit met zijn handen wat droog zand in het water. Ineens kiept hij al het water om in de zandtafel. Hij gaat met zijn handen in de modder, maar trekt ze meteen weer terug en trekt daarbij een vies gezicht. De speltherapeut spiegelt speels zijn mimiek en benoemt 'Huww, modder'. 'Beh' beaamt Dylan. De speltherapeut biedt hem een schepje aan om hem bij het

spel met de modder te houden. Hiermee scheidt hij modder over de dieren. Met geluiden legt de speltherapeut de nadruk op de beleving van wat er gebeurt: 'Woeww, splash!', 'Helemaal onder de modder'.

Dylan maakt een tunnel met zijn hand onder het zand, de speltherapeut graaft vanaf de andere kant en zoekt zijn hand onder het zand. Op het moment dat de handen elkaar raken kijken ze elkaar aan en lachen Dylan en de speltherapeut naar elkaar. 'Ha, dat kriebelt' roept Dylan. 'O ja, dat kriebelt', zegt zij. De speltherapeut verlengt deze ervaring door het te herhalen.

Na het spelen met zand wassen Dylan en de speltherapeut hun handen en armen met lekker warm water en zeep. De speltherapeut benadrukt de verschillende sensaties van het schurende zand en de zachte zeep. Ze vraagt Dylan wat wel en niet fijn voelt

van het zand en de zeep en herhaalt bevestigend wat hij daarover zegt. Ze maken samen schuim en snuiven de geur van de zeep op. Dylan slaakt een zucht van genot als hij zijn polsen in het water dompelt en zegt uit zichzelf dat hij het lekker vindt ruiken, 'mmm-mm', beaamt de speltherapeut. Dylan laat de speltherapeut zijn handen afdrogen. Zij doet dit met aandacht, zachtjes wrijft ze met de handdoek een voor een zijn vingers droog.

Dylan maakt met modder dijken in de zandbak. Hij bakent plekken af voor de verschillende dieren. Hij vraagt de speltherapeut om hem te helpen de dijken stevig te maken, zodat de gevaarlijke dieren niet bij de jonge dieren kunnen komen. In hetzelfde ritme kloppen de speltherapeut en Dylan samen met hun handen tegen de modder. Dylan kijkt trots naar de wereld die hij in het zand heeft gemaakt en benoemt dat hij het warm gekregen heeft. De speltherapeut zegt: 'Poeh, ja, we hebben samen ook hard geklopt om zulke sterke hoge dijken te maken'.

Na acht sessies in deze fase kan Dylan zijn aandacht steeds langer bij hetzelfde spel houden en meer samenspelen met de therapeut. Ook kan hij zijn fysieke ervaringen beter waarnemen en benoemen.

Dylan speelt dat gevaarlijke dieren de dijken kapot maken. Andere dieren vluchten weg of verstoppen zich onder het zand. De speltherapeut, die de kwetsbare dieren toebedeeld heeft gekregen, praat in haar rol vanuit de beleving van deze dieren 'Help, de gevaarlijke dieren komen eraan' en vervolgens communiceert ze ook over deze dieren 'Ze zijn bang hè'. 'Ja' beaamt Dylan, 'Daarom verstoppen ze zich. Dan ziet niemand ze'. De speltherapeut reageert empathisch op de scènes in het spelverhaal en benoemt gevoelens, motieven en behoeftes van de dieren. Ze laat Dylan de inhoud en het verloop van het spelverhaal bepalen. Dylan laat de gevaarlijke dieren steeds harder grommen en stampend lopen. De speltherapeut vraagt of het klopt dat deze dieren boos zijn en benoemt hun oplopende boosheid. 'Ze zijn woedend!' zegt Dylan. Hij geeft aan dat gevaarlijke dieren in de gevangenis gestopt moeten worden. De therapeut benoemt dat de andere dieren dan niet meer zo bang hoeven te zijn.

Dylan speelt een scène over een leeuwenfamilie. De speltherapeut merkt hierin een parallel met Dylans gezin van herkomst. Ze benoemt dat niet naar Dylan, maar blijft in en over het spel spreken over 'de leeuwenfamilie'. Dan geeft Dylan aan dat het kleine leeuwenwelpje weg moet, hij mag niet meer bij de andere leeuwen wo-

Affectregulatiefase

In de affectregulatiefase ontstaat spel waarin de therapeut en Dylan beiden inbreng hebben en waarbinnen ruimte is voor het delen van positieve en negatieve affecten ('interactieve regulatie'). De speltherapeut helpt Dylan om in het spel(verhaal) te vertellen wat hem bezighoudt. Ze richt de aandacht op onderliggende affecten en intenties. In deze fase mentaliseert de speltherapeut in dialoog mét het kind. Enerzijds door hem te stimuleren affecten te uiten en betekenis te verlenen in het spel,

anderzijds door het denken over de affecten en intenties van anderen aan te wakkeren ('basaal mentaliseren'). De speltherapeut helpt Dylan in het verbeeldend spel door te verwoorden vanuit de beleving van de spelpersonages. Door samen te overleggen hoe de rollen gespeeld moeten worden, mentaliseren zowel de speltherapeut als Dylan over gevoelens, gedachten, behoeften, intenties en gebeurtenissen. Zo kan hij verschillende gevoelens leren onderscheiden en beseft krijgen van zijn eigen en andermans affecten.

nen en zwerft helemaal alleen rond. De speltherapeut verwoordt de mogelijke emoties van bang, boos en verdrietig van het kleine welpje. Maar woede, machteloosheid en verdriet mogen er in eerste instantie van Dylan nog niet zijn: hij zegt dat het welpje niemand nodig heeft en sterk genoeg is.

Dylan speelt de rol van politieagent. Er ontstaat een spel waarin gevangennemen, opsluiten, ontsnappen en bevrijden steeds opnieuw herhaald wordt. 'Toen was jij de slechte boef' zegt Dylan tegen de therapeut 'En jij werd boos'. De speltherapeut vraagt regie aan Dylan: 'Wat deed de boef precies?', 'Hoe boos was hij, een klein beetje of heel erg?' Op de regieaanwijzingen van Dylan, speelt de speltherapeut de emoties uit als boef.

Dylan wil nu zelf de boef spelen. Door het spelen van de verschillende rollen exploreert hij verschillende gevoelens. De speltherapeut merkt op: 'De boef lijkt echt bang voor de politie'. Dylan is zichtbaar angstig in zijn boevenrol en de spanning loopt op. Hij hakkelt met praten en knippert nerveus met zijn ogen. Op dit moment zet de speltherapeut het spel even stil, zij zegt: 'Oei, het wordt nu wel heel spannend'. Dylan knikt met grote ogen. De speltherapeut beantwoordt zijn blik ('gemarkeerd spiegelen'). Dan vraagt ze Dylan hoe het spel gaat aflopen. Ze

spreken af wie het sterkste is en hoe het verhaal eindigt en gaan dit spelen. Later verwoordt de speltherapeut nog eens de dubbele en verwarrende gevoelens van de personages die ze gespeeld hebben en benadrukt: 'Nou zeg, dat was een spannend verhaal dat wij gespeeld hebben'.

Afronding

Het lukt Dylan steeds beter om te spelen met verschillende affecten (zoals woede, angst, machteloosheid en verdriet) en de intensiteit daarvan te variëren en onder controle te krijgen. Hij wordt er niet meer door overspoeld. Pleegouders merken dat Dylan het thuis vaker rustig kan zeggen als hij iets niet fijn vindt. Voorzichtig kan hij ook hulp en troost toelaten. Zijn driftbuien verminderen in frequentie en heftigheid en hij begint naast boosheid, verschillende andere gevoelens van zichzelf te herkennen. Pleegouders geven aan dat zichzelf inmiddels voorbij het probleemgedrag van Dylan

kunnen kijken en meer beseft hebben van zijn onderliggende gevoelens en intenties, waardoor zij beter kunnen inspelen op zijn behoeften (aan duidelijkheid, nabijheid/hulp/samen doen). Zij vertellen dat Dylan rustiger geworden is en dat zij heel blij zijn dat zij veel meer ontspannen momenten van gedeeld plezier met Dylan beleven.

Gezien, gehoord, begrepen en geholpen worden in speltherapie ook als verbeeldend spel nog niet mogelijk is.

De affectregulatievaardigheden van Dylan zijn zodanig toegenomen dat de ArVT na 20 sessies kan worden afgerond. Er zijn nu voldoende voorwaarden aanwezig om via verbeeldend spel te kunnen werken aan de verwerking van ingrijpende ervaringen uit zijn verleden. <<

Literatuurverwijzingen

- > Nieuwenhuis, L., Smelt, C., Vlucht, S. van der, Ende, W. van der & Vos, P. (2020). Affect Regulerende Vaktherapie Basisboek. Vaktherapeutische behandeling voor kinderen van 4 tot 12 jaar. Antwerpen-Apeldoorn: Garant.
- > Vliegen, N. & Verhaest, J. (red.) (2020). Vroege ontwikkeling alle kansen geven. Infant Mental Health. Geestelijke gezondheidszorg voor baby's, jonge kinderen en ouders. Kalmthout: Pelckmans Pro.

Dit artikel is verschenen in:

Spelenderwijs

Vakblad voor speltherapie
Zomer 2021/1 Jaargang 26
Oplage: ca. 1000 ex.

Copyright

© Spelenderwijs Vakblad
voor speltherapie 2021

Onder de volgende voorwaarden bent u vrij om materiaal uit Spelenderwijs Vakblad voor Speltherapie te delen met (toekomstige) vakgenoten en andere professionals in het kader van kennisdeling:

- Het materiaal is niet bewerkt.
- Er is geen sprake van een commercieel oogmerk.
- Vermelding van:
 - Spelenderwijs Vakblad voor speltherapie als bron;
 - de betreffende auteur(s);
 - de titel van het betreffende artikel;
 - de betreffende editie, jaargang en paginanummers.

In alle andere gevallen is voorafgaand toestemming van de redactie nodig.

Missie

Spelenderwijs Vakblad voor speltherapie is bedoeld voor speltherapeuten en andere professionals die met speltherapie te maken hebben. Spelenderwijs Vakblad voor speltherapie publiceert artikelen over de praktijk, theorie en onderzoek op het gebied van speltherapie.

Daarnaast biedt het vakblad ruimte voor artikelen over de inhoud en positie van de vaktherapeutische beroepen, opleidingen, buitenlandse ontwikkelingen en recent verschenen literatuur.

Uitgever

Spelenderwijs Vakblad voor speltherapie is een uitgave van de NVVS (Nederlandse Vereniging van Speltherapeuten).

Ontwerp

Enbloc reclamewerk, Amsterdam

(Hoofd)Redactie

Ada Vermeulen, Manon Peters,
Marjolein van der Most,
Mirjam Reinders, Rianne Koelewijn

Abonnement / losse nummers

Leden van de Nederlandse Vereniging van Speltherapeuten ontvangen het vakblad als onderdeel van hun lidmaatschap. Geïnteresseerden kunnen zich abonneren of losse nummers aanvragen (onder vermelding van jaargang en nummer) via: info@vaktherapie.nl.

Redactieadres

FVB
T.a.v. Redactie Spelenderwijs
Fiveringlo 253, 3524 BN Utrecht
redactie@speltherapie.net

Kopij

Richtlijnen voor kopij kunnen worden opgevraagd bij de redactie. Kopij of een idee voor een bijdrage kunt u mailen aan: redactiespelenderwijs@speltherapie.net

De redactie doet haar uiterste best artikelen op kwaliteit, verantwoording en bruikbaarheid te toetsen. Zij is echter niet aansprakelijk op de inhoud.